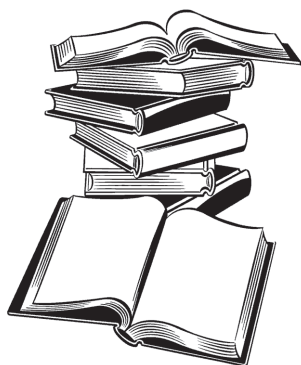

ПРО КНИГИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.808821>
orcid.org/0000-0001-7634-1168

Кравченко П.А.

ФІЛОСОФСЬКИЙ ПРАКТИКУМ ПОШУКІВ ТА РОЗВ'ЯЗАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ПРОБЛЕМ

Рецензія на: Філософія:

Навчальний посібник-практикум.

[Укл.: Волков О.Г., Землянський А.М.,

Олексенко Р.І., Рябенко Є.М.] – Мелітопіль:

МДПУ імені Богдана Хмельницького,

2017. – 272 с.

Одним із основних завдань сучасної вищої освіти є забезпечення належних умов для повноцінного, своєчасного та різнобічного розвитку мислення і виховання ініціативної, творчої особистості. Саме такі можливості надає філософія, яка стимулює пізнавальну активність, пробуджує творчі здібності, вміння спостерігати та аналізувати формує кращі якості особистості – любов до істини, позитивне ставлення до оточуючого світу.

Курс філософії є обов'язковим та одним із основоположних у структурі соціально-гуманітарної підготовки студентів на різних рівнях освіти. Це означає, що навчання в університеті не повинне зводитися і не зводиться тільки до вузькопрофесійної освіти, а має включати історико-цивілізаційні, філософсько-рефлексивні і логіко-методологічні компоненти, адже саме філософський розум системно поєднує аналіз природної та соціокультурної реальності з поважним ставленням до традиції, прищеплює навички теоретичного пояснення та реконструкції минулого духовного досвіду, історії пізнання і культури.

У пропонованому посібнику-практикумі О. Волкова, А. Землянського, Р. Олексенка та Є. Рябенка враховано, що дисципліна закладає основи філософської культури і базується на освоєнні світової та вітчизняної філософської спадщини, що творче використання філософських знань у кожній професії при постійному аналізі економічних, соціально-політичних і духовних проблем сучасності передбачає не тільки професійну, а й філософську компетентність, до якої належать компетентність предметна (філософські знання) та операційна (вміння аргументовано міркувати на філософські теми). Водночас навчальна дисципліна «Філософія» як один зі складників цілісної загальногуманітарної підготовки майбутніх педагогів

гів, покликана сприяти оволодінню ними теоретичними основами філософської думки, розвитку професійного мислення, готувати до усвідомленого оволодіння професійними вміннями та навичками необхідними для ефективної соціальної роботи.

Рецензований посібник – фрагмент комплексу навчальних посібників-практикумів із курсу «Філософія» для студентів вищих навчальних закладів освіти, розроблених кафедрою філософії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (завідувач – доктор філософських наук Р. Олексенко) охоплює ту його частину, яка присвячена фундаментальним теоретичним питанням філософської думки. Його створення зумовлене необхідністю пошуку нових інтенсивних шляхів і засобів філософської освіти, що переходить на новий зміст і терміни навчання та, безумовно, потребує застосування оновленої сучасної методики. Отже, посібник репрезентує новостворюване покоління навчальних посібників-практикумів для ВНЗ, засвоєння викладеного в ньому матеріалу, дасть змогу студентам пізнати теоретико-методологічні засади філософії, визначити глобальні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення.

Структура навчального посібника чітка: визначено зміст і обсяг обов'язкових для освоєння теоретичних відомостей, окреслено логіку й послідовність їх засвоєння студентами відповідно до вимог навчальної програми; науковий рівень викладу теоретичного матеріалу вдало поєднується з його доступністю. Авторами виокремлено 19 основних тем: тема 1 – «Філософія як форма світогляду, її роль в житті суспільства і людини»; тема 2 – «Становлення філософського знання на ранніх етапах цивілізованої історії людства»; тема 3 – «Антична філософія»; Тема 4. «Основні проблеми філософії середньовіччя»; тема 5 – «Філософія Відродження»; тема 6 – «Філософія Нового часу»; тема 7 – «Німецька класична філософія»; тема 8 – «Розвиток західної некласичної філософії»; тема 9 – «Вітчизняна філософія»; тема 10 – «Розуміння проблеми буття у філософії»; тема 11 – «Матеріальне буття»; тема 12 – «Основні підходи до розуміння природи свідомості у філософії»; тема 13 – «Проблема пізнання у філософії»; тема 14 – «Метафізика й діалектика буття»; тема 15 – «Основні підходи до розуміння розвитку суспільства у філософії»; тема 16 – «Типологізація історичного процесу»; тема 17 – «Проблема історії в її динаміці»; тема 18 – «Основні проблеми філософської антропології»; тема 19 – «Особистісний аспект буття людини».

Інформаційний матеріал посібника-практикуму «Філософія» вдало структуровано, чітко виділено від 5 до 7 найбільш важливих питань теми, кожне з яких наведено у вигляді алгоритму, що сприяє кращому засвоєнню знань студентами, які навчаються за європейською кредитно-транс-

ферною системою. Полегшенню засвоєння навчального матеріалу також сприяють відповідні кожній темі лаконічні тексти для конспектування студентами. Таким чином, навчальний посібник підготовлено кваліфіковано, аргументовано в основних науково-філософських позиціях. Науковий рівень змістової частини досить високий і відповідає можливостям сприйняття студентами відповідних спеціальностей.

Безперечним позитивом посібника є також значна увага його авторів до розвитку умінь і навичок студентів: розроблено систему завдань, виконання яких сприятиме формуванню вміння сприймати й розуміти не лише фактичний зміст курсу, а й використовувати теоретичні знання на практиці, розвивати мислення та уяву. Автори подають у якості завдань для аналізу уривки з філософських першоджерел, тести для самоконтролю, тематичні кросворди, термінологічний словник та тематично розподіляють рекомендовану до опрацювання літературу. Робота над уміщенями в посібнику завданнями, на нашу думку, дійсно сприятиме систематизації й актуалізації знань, а влучний термінологічний словник допоможе опанувати зміст значущих понять. Відзначимо, що підібрані авторами інформація та завдання є цінними у виховному плані, розвивальними, цікавими для сучасної молоді.

Безперечним позитивом визначаємо значну увагу авторського колективу посібника до розвитку умінь і навичок студентів логічно мислити. Виконання розробленої вченими системи завдань спрямоване на формування вмінь сприймати й розуміти не лише фактичний зміст курсу, а й використовувати теоретичні знання на практиці, розвивати мислення та уяву, формулювати інтелектуально коректні висловлювання думок.

Щодо певних побажань з метою вдосконалення посібника, то, на нашу думку, доцільно було б тестові завдання з курсу подати у кінці кожної теми;

– крім того, потребує уточнення низка запитань і завдань у дидактичних вправах, що пов'язані із філософським аналізом текстів першоджерел;

– також бажано було б розширити предметно-іменний покажчик.

Але ці побажання не применшують цінності рецензованого навчального посібника, навчання за яким, безумовно, сприятиме ґрунтовному опануванню студентами нормативного курсу «Філософія» та підвищенню культури їхнього мислення. Підготовлений до видання навчальний посібник «Філософія» за своїми теоретичними і педагогічними властивостями характеризується новизною і оригінальністю, сповна відповідає існуючим вимогам до навчальних посібників та навчальної літератури.

Надійшла до редакції 2.06.2017 р.